NORAKSTS
Lieta Nr. A42365206
A1796-07/19

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2007. gada 31.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Dz.Amerika,
piedaloties tulkam D.Boldovskim,

piedaloties pieteicējam *S.M.* un atbildētāja Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvim Andris Šteinbergam,

2007.gada 13.septembrī Rīgā, Antonijas ielā 6, atklātā tiesa sēdē izskatīja administratīvo lietu pēc *S.M.* (turpmāk – pieteicējs) pieteikuma par Latvijas Republikas Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2005.gada 5.septembra lēmuma Nr.3.1/23974 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2006.gada 3.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā tika saņemts pieteicēja pieteikums par Latvijas Republikas Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) ģenerāldirektora 2005.gada 5.septembra lēmuma Nr.3.1/23974 atcelšanu (turpmāk – Lēmums) un ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2006.gada 6.aprīļa lēmumu ierosināta administratīvā lieta.

[2] Valsts policijas Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes darbinieki 2005.gada 18.aprīlī, veicot pārbaudi, konstatēja, ka Rīgā, */dzēsta adrese/*, garāžas boksā */dzēsts numurs/* pieteicējs uzglabāja ar akcīzes nodokļa markām nemarķētus tabakas izstrādājumus. Par izdarīto pārkāpumu 2005.gada 29.jūnijā tika sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols Nr.267.

Pamatojoties uz šo protokolu, VID Rīgas reģionālās iestādes direktora vietniece 2007.gada 17.augustā pieņēma lēmumu Nr.F11/267/802p, ar kuru sauca pieteicēju pie administratīvās atbildības par likuma „Par akcīzes nodokli" 33.panta trešās daļas pārkāpumu saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 169.^{3}pantu, piemērojot naudas sodu Ls 450,00 apmērā un konfiscējot pārbaudes laikā izņemtos tabakas izstrādājumus.

2005.gada 29.augustā pieteicējs vērsies pie VID ģenerāldirektora ar sūdzību, lūdzot atcelt VID Rīgas reģionālās iestādes direktora vietnieces 2005.gada 17.augusta lēmumu par saukšanu pie administratīvās atbildības. Savā sūdzībā pieteicējs paskaidrojis, ka nav veicis tabakas izstrādājumu uzglabāšanu un cigaretes nepieder viņam. Tāpat pieteicējs norādījis, ka 2005.gada aprīļa sākumā sievasmātes kaimiņam atļāvis garāžā remontēt viņa automašīnu, piešķirot garāžas atslēgas. Pēc kāda laika minētā persona atslēgas pieteicēja sievasmātei atgriezusi. 2005.gada 18.aprīlī pieteicējs iegriezies garāžā, lai pārliecinātos par atstāto kārtību tajā, un ieraudzījis, ka

garāžā atrodas tabakas izstrādājumi. Pienākuši policijas darbinieki, kuriem viņš atzinis savu vainu pārkāpuma izdarīšanā un pēc pieprasījuma parakstījis visus dokumentus.

Ar VID ģenerāldirektora Lēmumu pieteicēja sūdzība noraidīta, bet apstrīdētais lēmums atstāts negrozīts, norādot, ka pieteicējs pārkāpis likuma „Par akcīzes nodokli" 33.panta otrās un trešās daļas noteikumus.

[3] Pieteikumā pieteicējs uzskata pārsūdzēto Lēmumu par prettiesisku un atceļamu sekojošu iemeslu dēļ:

2005.gada 18.aprīlī Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomikas policijas biroja darbinieki nepamatoti konstatēja, ka Rīgā, */dzēsta adrese/*, Garāžas boksā */dzēsts numurs/* pieteicējs uzglabājis tabakas izstrādājumus bez preču izcelsmes un uzglabāšanu atļaujošiem dokumentiem, kā arī bez Latvijas Republikas akcīzes nodokļa markām, tādējādi neievērojot likuma „Par akcīzes nodokli" 33.panta trešās daļas prasības. Kopā tika izņemtas 115600 cigaretes bez akcīzes nodokļa markām.

VID ģenerāldirektors kā pamatojumu savam lēmumam min faktu, ka pieteicējs atkārtoti gada laikā saukts pie administratīvās atbildības, kaut gan šis fakts vēl nav pierādīts, jo pieteicējs 2005.gada 24.augustā iesniedzis pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā par VID ģenerāldirektora 2005.gada 4.augusta lēmumu Nr.3.1/21108.

Pieteicējs norāda, ka laikā, kad pie viņa pienākuši policijas darbinieki un kad viņš ieraudzījis garāžā esošos tabakas izstrādājumus, viņš esot bijis ļoti apmulsis un nobijies, tāpēc darījis visu, ko policijas darbinieki likuši, tai skaitā, arī parakstījis vairākus dokumentus, kuros it kā esot apliecinājis, ka tabakas izstrādājumi pieder pieteicējam.

[4] VID (turpmāk arī – atbildētājs) pieteicēja pieteikumu neatzīst uz turpmāk minēto argumentu pamata:

Pārkāpumu pierāda administratīvā pārkāpuma protokols Nr.267, 2005.gada 18.aprīļa apskates protokols, kā arī 2005.gada 18.aprīļa pieteicēja paskaidrojums, kurā viņš savu vainu atzinis, nožēlo izdarīto un paskaidro, ka ar alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu uzglabāšanu un tirdzniecību nodarbojas grūto finansiālo apstākļu dēļ. Tādējādi kritiski vērtējams pieteicēja 2005.gada 25.augusta iesniegumā norādītais, ka izņemtie tabakas izstrādājumi nepieder viņam un ka viņš nav vainojams administratīvā pārkāpuma izdarīšanā. Turklāt kā atbildību pastiprinošs apstāklis norādīts fakts, ka pieteicējs atkārtoti gada laikā tika saukts pie administratīvās atbildības pēc LAPK $169.^{3}$ panta.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs prasījumu uzturēja uz pieteikumā minēto argumentu pamata, papildus norādot uz to, ka jau sākumā minējis, ka kāds cenšas viņu „iegāzt", bet neviens no policijas darbiniekiem, kas viņu aizturējuši, minēto neesot pierakstījis. Tāpat pieteicējs apgalvo, ka policijas darbinieki viņam ir draudējuši, ka atradīšot lieciniekus, pieteicējs nobijies, tāpēc parakstījis administratīvā pārkāpuma protokolu neatkarīgi no tā, kas tajā rakstīts.

Pieteicējs uzskata, ka kaimiņš garāžas izmantošanas laikā tajā nolicis un atstājis cigaretes, bet pēc tam piezvanījis policijai. Tomēr ar kaimiņu līdz tam pieteicējam bijušas labas kaimiņu attiecības.

[6] Atbildētāja pārstāvis tiesas sēdē pieteikumā izteikto prasījumu neatzina uz pārsūdzētajā Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos minēto argumentu pamata.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, noklausoties administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, pārbaudot lietas materiālus, atzīst, ka pieteikums ir noraidāms.

[8] Pārbaudot to, vai atbildētājs pārsūdzēto Lēmumu pieņēmis, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus, tiesa būtiskus pārkāpumus nekonstatē. Atbildētājs lēmumu ir pieņēmis savas kompetences ietvaros likumā noteiktajos termiņos. Lēmums satur visas administratīvā akta sastāvdaļas, ko paredz Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 67.panta otrā daļa, tai skaitā arī tiesību normas. Atbildētājs ir izdarījis arī lietderības apsvērumus, taču vai tie attaisno piemērotā soda apmēru, tiesa vērtēs, vērtējot Lēmuma materiālo tiesiskumu. Atbildētājs ir ievērojis arī pieteicēja uzklausīšanas pienākumu, kas reglamentēts APL 62.panta pirmajā daļā, gan saņemot no pieteicēja paskaidrojumus par administratīvo pārkāpumu, gan izskatot pieteicēja sūdzību un atbildot uz pieteicēja minētajiem argumentiem.

[9] Pārbaudot to, vai pārsūdzētais Lēmums atbilst materiālo tiesību normām un vai tā pamatojums attaisno pieteicējam uzlikto pienākumu, tiesa konstatē, ka pieteicējs administratīvi sodīts par likuma „Par akcīzes nodokli" 33.panta otrās un trešās daļas pārkāpumu saskaņā ar LAPK 169.^{3}pantu, piemērojot naudas sodu Ls 450,00 apmērā un apskates laikā izņemto tabakas izstrādājumu konfiskāciju.

Likuma „Par akcīzes nodokli" *(redakcijā, kas bija spēkā uz 2005.gada 18.aprīli)* 33.panta otrā daļa noteic, ka Latvijas Republikā aizliegts ražot, pārstrādāt, uzglabāt, pārvietot un realizēt akcīzes preces, par kurām nav samaksāts akcīzes nodoklis, izņemot šajā likumā noteiktos gadījumus, bet panta trešā daļa paredz, ka Latvijas Republikā aizliegts ražot, pārstrādāt, uzglabāt, pārvietot un realizēt alkoholiskos dzērienus un tabakas izstrādājumus, kuri nav marķēti ar akcīzes nodokļa markām, izņemot šajā likumā noteiktos gadījumus.

LAPK *(redakcijā, kas bija spēkā uz 2005.gada 18.aprīli)* 169.^{3}pants noteic, ka par ar akcīzes nodokli apliekamo preču (to skaitā preču, kurām piemērojams akcīzes nodokļa atbrīvojums vai atvieglojums) iegādes, realizācijas, uzglabāšanas vai pārvietošanas (pārvadāšanas) noteikumu pārkāpšanu, kā arī par citiem šo preču aprites noteikumu pārkāpumiem uzliek naudas sodu fiziskajām personām no piecdesmit līdz piecsimt latiem [..], konfiscējot šīs preces un to pārvietošanai (pārvadāšanai) izmantotos transportlīdzekļus vai bez konfiskācijas.

[10] Lietā nav strīda par to, ka 2005.gada 18.aprīļa pārbaudē konstatētie tabakas izstrādājumi tika uzglabāti bez akcīzes nodokļa markām un par tām nebija samaksāts akcīzes nodoklis.

Lietā pastāv strīds tikai par to, vai pieteicējs uzglabāja nemarķētos tabakas izstrādājumus un tādējādi – vai viņš ir atbildīgs par izdarīto pārkāpumu.

[11] Saskaņā ar LAPK 9.pantu par administratīvo pārkāpumu atzīstama prettiesiska, vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība, kura apdraud valsts vai sabiedrisko kārtību, īpašumu, pilsoņu tiesības un brīvības vai noteikto pārvaldes kārtību un par kuru likumā paredzēta administratīvā atbildība.

Saskaņā ar LAPK 243.pantu par pierādīšanas līdzekļiem, ar kuriem var konstatēt faktus, uz kuru pamata institūcijas nosaka administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību, pie administratīvās atbildības sauktās personas vainu un citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā, kalpo protokols par administratīvo pārkāpumu, personas paskaidrojumi, kuru sauc pie administratīvās atbildības, cietušā un liecinieku liecības, [..], citi dokumenti, kā arī pārkāpumus fiksējošie tehniskie līdzekļi (braukšanas ātruma noteikšanas mērierīces, mērierīces alkohola koncentrācijas noteikšanai izelpotajā gaisā, foto, video u.tml.).

Konkrētajā gadījumā attiecībā uz strīdus priekšmetu lietā ir sekojoši pierādījumi:

[11.1] 2005.gada 18.aprīļa apskates protokols (24. un 27. lietas lapa), kur konstatēts, ka Rīgā, */dzēsta adrese/*, garāžas boksā */dzēsts numurs/*, pa vidu uz grīdas pie labās sienas atrodas tabakas izstrādājumu 5780 paciņas bez Latvijas Republikas akcīzes nodokļa markām. Paciņās atrodas pa 20 cigaretēm. Pārbaudes brīdī klāt bijis arī pieteicējs, kurš arī parakstījis šo protokolu;

[11.2] pieteicēja 2005.gada 18.aprīļa paskaidrojums (23. un 26. lietas lapa), kur pieteicējs norāda, ka sakarā ar viņa grūto materiālo stāvokli viņš nodarbojas ar nelikumīgu alkohola un cigarešu glabāšanu ar mērķi tās realizēt. Šodien 2005.gada 18.aprīlī garāžā */dzēsts numurs/*, kura atrodas ēkas Rīgā, */dzēsta adrese/* teritorijā, bija konstatēts alkohols un cigaretes saskaņā ar 2005.gada 18.aprīļa apskates protokolu, kurš tika sastādīts pieteicēja klātbūtnē. Paskaidrojumā norādīts, ka konkrētās cigaretes un alkohols pieder pieteicējam. Pieteicējam nav dokumentu, kuri apliecina šo cigarešu un alkohola izcelsmi, kā arī nav dokumentu, kas atļautu nodarboties ar alkohola un cigarešu glabāšanu vai realizāciju. Alkoholu un cigaretes pieteicējs iegādājas pie sev nezināmām personām, kuras nevar arī atpazīt un kuras piegādā konkrētās preces. Pieteicējs paskaidrojumā savu vainu par nelikumīgu alkohola un cigarešu glabāšanu apzinās un nožēlo. Pieteicējs šo paskaidrojumu ir parakstījis;

[11.3] 2005.gada 29.jūnija administratīvais protokols Nr.267 (31. un 34. lietas lapa), kur ir konstatēts pieteicēja izdarītais pārkāpums.

[12] Tiesa, novērtējot lietā esošos pierādījumus, gūst pilnīgu pārliecību, ka tieši pieteicējs ir vainojams administratīvā pārkāpuma izdarīšanā. Minētais izriet no pieteicēja policijas darbiniekiem sniegtā paskaidrojuma, kur viņš skaidri un nepārprotami norāda uz to, ka cigaretes, kuras minētas 2005.gada 18.aprīļa apskates protokolā, pieder tieši viņam un viņš tās glabā ar mērķi turpmākai realizācijai. Pieteicējs apzinās savu vainu un nožēlo izdarīto.

Tiesa kritiski vērtē pieteicēja pieteikumā minētos faktiskos apstākļus, ka tabakas izstrādājumi nepieder viņam, bet gan viņa sievasmātes kaimiņam, kurš remontējis savu automašīnu pieteicēja garāžā un tur arī atstājis sev piederošos tabakas izstrādājumus. Šādu faktisko apstākļu izklāstu pieteicējs sniedzis tikai savā 2005.gada 25.augusta sūdzībā, kura iesniegta VID ģenerāldirektoram 2005.gada 29.augustā par VID Rīgas reģionālās iestādes 2005.gada 17.augusta lēmumu par pieteicēja saukšanu pie administratīvās atbildības. Taču, tiesas ieskatā, ja persona nav vainojama izdarītajā pārkāpumā, tai nav nekādu šķēršļu uzreiz norādīt patiesos lietas faktiskos apstākļus, lai iestādei būtu iespēja tos vērtēt jau zemākajā iestādē, meklēt pierādījumus un apstiprinājumu pieteicēja vārdiem. Pieteicējam bija iespēja uzrādīt šo „kaimiņu" VID darbiniekiem, taču viņš to nav darījis. Ievērojot to, ka citu ziņu, kā vien tās, kuras bija norādītas pieteicēja 2005.gada 18.aprīļa paskaidrojumā, zemākās iestādes rīcībā nebija,

tā pamatoti pieņēma tādu lēmumu, ar kuru pieteicēju sauca pie atbildības. Tiesa uzskata, ka pieteicējs, grozot savus paskaidrojumus, tikai mēģinājis izvairīties no atbildības.

Ievērojot iepriekš minētos apsvērumus, tiesa uzskata, ka atbildētājs pareizi konstatējis lietas tiesiskos un faktiskos apstākļus un tādējādi pamatoti saucis pieteicēju pie administratīvās atbildības.

[13] Pārbaudot to, vai pieteicējam piemērotais sods ir taisnīgs un samērīgs un vai atbildētāja izdarītie lietderības apsvērumi attaisno pieteicējam piemērotā soda apmēru, tiesa konstatē, ka norma, saskaņā ar kuru pieteicējs saukts pie atbildības, paredz fiziskajām personām naudas sodu no Ls 50,00 līdz Ls 500,00 latiem, konfiscējot šīs preces un to pārvietošanai (pārvadāšanai) izmantotos transportlīdzekļus vai bez konfiskācijas. Lēmums, kurš izdots uz šīs normas pamata, ir satura izvēles administratīvais akts, jo ļauj izvēlēties, cik lielu sodu piemērot. Līdz ar to ir izdarāmi lietderības apsvērumi, kuri attiecināmi gan uz naudas sodu amplitūdā no Ls 50,00 līdz Ls 500,00, gan uz iespēju konfiscēt preci, vai nekonfiscēt to. Administratīvo pārkāpumu lietās kā lietderības apsvērums var kalpot arī atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi.

Atbildētājs kā atbildību pastiprinošu apstākli norādījis LAPK 34.panta pirmās daļas 2.punktu, kas paredz, ka atbildību par administratīvo pārkāpumu pastiprina apstāklis, ja gada laikā atkārtoti izdarīts līdzīgs pārkāpums, par kuru persona jau administratīvi sodīta. Taču nevienā no lēmumiem, ne arī lietas materiālos tiesa neatrod, kur būtu norādīts, ka pieteicējs jau vienreiz ir saukts pie administratīvās atbildības par to pašu pārkāpumu. Atbildētājs nav norādījis ne šāda lēmuma datumu, ne numuru, ne arī – kas tas par pārkāpumu, tādējādi atsaukšanos uz LAPK 34.panta pirmās daļas 2.punktu padarot par formālu un nekādas sekas neradošu frāzi. Tādējādi tiesa secina, ka atbildētājs faktiski nav izdarījis lietderības apsvērumus.

Ņemot vērā to, ka atbildētājs nepilnīgi izvērtējis lietderības apsvērumus un ievērojot iedibināto tiesu praksi, tiesa uzskata par iespējamu pašai izdarīt lietderības apsvērumus un nonākt pie secinājumiem par piemērojamās sankcijas apmēru.

Pats pieteicējs pieteikumā ir norādījis uz to, ka 2005.gada 24.augustā iesniedzis pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā par VID ģenerāldirektora 2005.gada 4.augusta lēmumu Nr.3.1/21108. Iepazīstoties ar Administratīvās rajona tiesas 2006.gada 30.augusta spriedumu, kurš ir stājies likumīgā spēkā, tiesa secina, ka tik tiešām pieteicējam jau 2005.gada 7.aprīlī tika konstatēts līdzīgs pārkāpums par nemarķētu tabakas izstrādājumu uzglabāšanu un pārvadāšanu. Ar tiesas spriedumu secināts, ka atbildētājs ir pareizi konstatējis pieteicēja vainu izdarītajā pārkāpumā.

Kā to pieteikumā pareizi norādījis pieteicējs, viņš nevar tikt uzskatīts par sodītu, kamēr administratīvā lieta atrodas apstrīdēšanas vai pārsūdzības stadijā, proti, kamēr nav pieņemts galīgs nolēmums, ar kuru tiktu apstiprināta pieteicēja vaina izdarītajā pārkāpumā. Tai pat laikā, tiesai šobrīd izdarot lietderības apsvērumus un šodien lemjot par pieteicējam piemērojamās atbildības apmēru, ir jāņem vērā tie faktiskie apstākļi, kas tiesai ir zināmi. Un proti, ar tiesas spriedumu ir apstiprināts, ka pieteicējs tik tiešām jau vienreiz ir sodīts par līdzīgu pārkāpumu. Tiesa uzskata par iespējamu izmantot minēto informāciju, nosakot pieteicējam atbildības apmēru.

Kā jau tas minēts iepriekš, atkāroti izdarīts līdzīgs pārkāpums, par kuru persona ir sodīta, ir vainu pastiprinošs apstāklis. Turklāt, tas raksturo personu, kura atkārtoti

izdarījusi pārkāpumu. Tiesa atzīst, ka iepriekšējais sods nav sasniedzis savu mērķi, kas deklarēts LAPK 22.pantā, proti, tas paredzēts, lai personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, audzinātu likumu ievērošanas un sadzīves noteikumu cienīšanas garā, kā arī, lai tiklab tiesību pārkāpējs, kā citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus. Tas nozīmē, ka pieteicējam ir piemērojams lielāks naudas sods, nekā tas piemērots iepriekšējā reizē, proti, Ls 200,00. Pieteicējs savos 2005.gada 18.aprīļa paskaidrojumos policijai ir it kā nožēlojis savu nodarījumu, kas varētu kalpot par vainu mīkstinošu apstākli, taču ne šajā gadījumā, jo vēlāk pieteicējs visu ir noliedzis, tādējādi cenšoties izvairīties no atbildības, kas tiesai liek domāt, ka pieteicējs nav guvis nekādas atziņas un būs tendēts uz izvairīšanos gan no likuma ievērošanas, gan arī no atbildības. Tiesa uzskata, ka atbildētāja piemērotais naudas sods Ls 450,00 apmērā būtu labs līdzeklis, lai atturētu pieteicēju no turpmākām prettiesiskām darbībām.

Attiecībā uz piemēroto papildsodu – tabakas izstrādājumu konfiskāciju, tiesai nav šaubu, ka tās konfiskācija bija jāizdara. Lietā nav strīda par to, ka par šo preci nav samaksāti nodokļi un ka šī prece atradusies apritē nelikumīgi. Atstājot šādu preci pārkāpēja rīcībā, tiktu pārkāpti godīgas konkurences principi, jo tādējādi valsts akceptētu (faktiski – legalizētu) nelikumīgā apritē esošas preces turpmāku izmantošanu, kas nav savienojams ar vienlīdzības principu attiecībā gan pret tām personām, kuras līdzīgu preci pārdod, gan arī pret tām personām, kuras līdzīgu preci pērk, maksājot par to nodokļus. Atgriežot šādu preci tirgū, rastos bīstams precedents, kuram sekojot (iestādes konsekventas rīcības ietvaros), var rasties nopietnas sekas – akcīzes preču tirgus kropļošana un tiesiskais nihilisms.

[14] Ievērojot spriedumā minētos apsvērumus, tiesa nonāk pie secinājuma, ka atbildētāja Lēmums ir tiesisks un pamatots, bet pieteicēja pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251. un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

Noraidīt *S.M.* pieteikumu par Latvijas Republikas Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2005.gada 5.septembra lēmuma Nr.3.1/23974 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas Administratīvajā apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Spriedums sastādīts un parakstīts 2007.gada 31.oktobrī.

Tiesnese (paraksts) Dz.Amerika

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
Tiesnese Dz.Amerika
Rīgā, 2007.gada 31.oktobrī